

SELMA LAGERLÖF

Den heliga bilden i Lucca

Ur *Troll och människor* (1915)

För länge i världen sedan hände det, att en fattig jordbruksarbetare och hans hustru kom gående utför Storgatan i Palermo. Kvinnan ledde en åsna, som var lastad med två grönsakskorgar, och mannen gick efter med en pikstav och motade på djuret. Bäst som de gick sin väg fram, fick de syn på en munk, som stod och predikade i ett gathörn. Han var omgiven av en stor folkhop, och från den hörde man den ena skrattsalvan efter den andra.

«Käre man,» sa hustrun, «om du vill som jag, så stannar vi ett par ögonblick och lyssnar på den där gudsmannen. Det tycks vara en lustigkurre, och jag har ingenting emot att sluta dagen med ett gott skratt.»

«I sanning, det har inte jag heller,» sa mannen. «Arbetet är ju slut för i dag. Varför skulle vi neka oss en liten förströelse, i all synnerhet som den inte kostar något?»

De trängde sig in i folkhopen, men då de hade hunnit så långt fram, att de kunde urskilja talarens anletsdrag, blev de helt förvånade. Han var visst ingen gyckelmakare, som de först hade trott, utan stod där och talade med den allra

högtidligaste uppsyn, vilket dock inte hindrade, att alla, som lyssnade till honom, rent av vred sig i skratt.

«Hur i all världen kan detta hänga ihop?» undrade den gamla kvinnan. «Den där munken ser ju helt andäktig ut. Varför skrattar då alla människor åt honom?»

En av de omkringstående hade lagt märke till den fattiga hustruns fråga.

«Ni får inte förundra er över att vi skrattar,» sa han. «Den där munken är ifrån Lucca i Italien, och han tigger pengar till en helig bild, som lär finnas i en kyrka där i staden. Han försäkrar, att bilden är så mäktig, att han vedergäller hundrafalt varenda gåva, som man ger honom. Kan man tänka sig något löjligare?»

«Jag är bara en olärd lantarbetare,» viskade den gamla mannen till sin hustru. «Det är väl därför, som jag inte kan förstå varför han finner detta så löjligt.»

De trängde sig allt närmare, och äntligen kunde de med egna öron höra hur munken bedyrade, att om någon ville ge en gåva, stor eller liten, till den heliga bilden av den korsfäste, som förvarades i Luccas domkyrka, skulle det vedergällas honom hundrafalt.

Munken avgav sin försäkran med den trovärdigaste uppsyn, men stadsborna var ur stånd att fatta, att han inte skämtade. För vart ord han yttrade blev skrattsalvorna allt högre och gycklet allt friare.

«Jag kan sannerligen inte förstå de här stadsborna,» sa den fattiga kvinnan. «Tycker de då inte, att detta är ett storartat anbud? Jag skulle bara önska, att jag ägde något, som jag kunde ge bilden.»

«Du har alldeles rätt,» instämde mannen. «Titta på munken! Det är en ärlig och trovärdig man, som vet vad han säger. Om jag vore en av de rika stadsborna, skulle jag inte tveka att ge bilden hela min förmögenhet för att få den hundradubblad tillbaka.»

«Käre, käre man,» utropade nu kvinnan, «gör allvar av vad du säger! Vi är ju inte alldeles utfattiga. Har vi inte våra grönsaksland och vår stuga och vår gamla åsna? Det bleve ingen stor summa, om vi sålde dem, men tänk dig, att den på en gång bleve hundra gånger förstorad! Vi skulle bestämt bli så förmögna, att vi hade bröd till döddagar.»

«Du tar alldeles orden ur munnen på mig,» svarade hennes man. «Vi har ju strävat och arbetat i hela vårt liv utan att bli rikare fördenskull. Nu lider det mot den tiden, då vi inte längre kan försörja oss själva. Vi bör inte försumma ett sådant tillfälle att skaffa oss en sorgfri ålderdom.»

Härmed var deras beslut fattat. Nästa dag begav de sig till sin granne, en välbärgad och förståndig lantbrukare, och frågade honom om han inte ville köpa deras stuga, deras trädgård och deras gamla åsna.

Den rika bonden hade länge önskat att bli ägare av den lilla jordbiten, som låg tätt intill hans gård, och blev glad åt anbudet. Men innan han avslutade köpet, ville han, som en god granne anstår, ta reda på vad det gamla folket ämnade leva av, sedan de hade sålt bort sin egendom, och detta höll på att göra slut på hela affären.

«Det är verkligen sant,» utbrast han, då han hade fått veta hur de ämnade placera sina pengar, «att jag länge har önskat äga er trädgård för att kunna dra fram en väg över området, men jag kan rakt inte stå till svars med att villfara er önskan, då jag hör, att ni ämnar använda köpeskillingen på ett så dåraktigt sätt. Ni har varit mina grannar i mer än trettio år, och jag vill inte medverka till er olycka.»

De två gamla förklarade för honom än en gång, att de hade hört en munk säga, att den heliga bilden hade makt att vedergälla dem hundrafalt.

«Varför inte likaså gärna tusenfalt?» sa grannen. «Sådant där säger alla munkar bara av gammal vana utan att vänta, att någon ska ta dem på allvar.»

Bonden gjorde alla de invändningar, som en hederlig man borde göra i ett sådant fall. Det var, först då de båda gamla hotade att bjuda ut sin egendom till en annan av de kringboende, som han gav med sig. Han köpte alltsammans av dem för en summa av trettio floriner, som han

räknade upp ur en läderpung. «Se här!» sa han. «Här är pengarna, men kom bara inte och skyll på mig, när alltsammans är slut och ni inte har någon annan utväg än att gå och tigga!»

«Käre granne,» sa den gamla kvinnan, «när ni ser oss igen, så äger vi hundra gånger så många floriner som i dag. Varför skulle vi då besvära er eller någon annan med att be om allmosor?»

«Nå,» sa bonden och skrattade, «ni är då så galna, att det inte är lönt att tala förnuft med er. Säg mig nu bara vad ni tänker ta er till för det första!»

«Vad vi tänker ta oss till!» upprepade den fattige. «Men, granne, vad skulle vi göra annat än gå till Lucca med vår gåva och lägga ner den inför den heliga bilden?»

«Jag tror sannerligen, att den där munken var en häxmästare, som har förvridit hjärnan på er,» sa bonden med stor häftighet. «Hur kan ni inbilla er, att en helgonbild på det där sättet ska kunna betala er jämnt på öret? Eller varför skulle ni bli hjälpta på ett så underbart sätt, ni, mer än alla andra? Jag har en dotter, jag, som ligger sjuk sedan mer än ett år tillbaka. Om ni visste hur mycket jag har offrat för hennes skull både till Santa Rosalia av Palermo och andra helgon! Men tror ni, att jag har blivit hulpen? Nej, jag säger er, att ingen av de heliga har rört ett finger för hennes skull. Hon går nog bort ifrån mig inom

kort, och då är det slut med all glädje för mig i detta livet.«

När den rika mannen hade sagt detta, vinkade han åt sina grannar till avsked och gick hastigt in i sitt hus, för han var nära att falla i gråt.

De två fattiga stod ett ögonblick och såg efter honom. «Det är en sanning, att ingen blir sparad för sorgen,» sa hustrun och torkade sig i ögonen. «Kom ihåg för all del, käre man, att vi ska bedja den heliga bilden upplysa vår käre granne om varför hans böner inte blir hörda! Han är en god man, som väl är värd, att han får behålla sitt älsklingsbarn i livet.»

Det gamla paret gick nu att säga ett ömt farväl till sin trogna åsna, och sedan fanns det ingenting, som höll dem kvar i hemtrakten, utan de kunde anträda färden till Lucca.

Eftersom de emellertid på intet sätt ville minska de trettio florinerna, måste de hela vägen gå till fots, och för att få mat och natthärbärke hade de ingen annan utväg än att tigga. Det blev alltså ingen lätt resa, men de tog sig ändå fram utan någon egentlig svårighet, ända tills de anlände till Messina, där de måste anlita en färja för att föras över sundet, som skiljer Sicilien från fastlandet. När de kom ner till hamnen, blev de snart varse en mindre färjebåt, som var avsedd för sådana resande, som färdades till fots och inte hade stor packning. De ämnade stiga ombord utan vidare, men de avvisades av

färjkarlen, en stackars galärslav, som med starka bojor hölls fastsmidd vid sin farkost.

«Nej, nej, mina medkristna!» sa han.

«Ingen av er kommer ombord, förrän ni har betalat en halv florin var för överfarten.»

Han hade sträckt ut sig, så gott han kunde, på roddbänken och kastade en rätt ovänlig blick på de fromma vandrarna, för de hade kommit till färjan mitt i värsta middagshettan, då all rörelse brukade avstanna, och han hade rätt till ett par timmars vila.

«Min vän,» svarade den fattiga mannen, «jag förstår, att du tar oss för tiggare, som vill begagna ditt arbete utan att betala något för det, men så är ingalunda fallet. Vi är tvärtom på vandring till Italien för att förränta våra pengar, och när vi kommer tillbaka, är vi troligen så förmögna, att vi kan betala dig fem floriner, om du så önskar. Hjälp oss bara över sundet för ingenting denna gången, och du ska inte behöva ångra det.»

Galärslaven lyfte litet på huvudet, sneglade på dem genom sina halvslutna ögon och lade sig till rätta igen.

«Ni ser mig just ut, som ni skulle ha några pengar att förränta,» sa han.

«Så sant som jag lever!» sa den fattige. «Jag har inte mindre än trettio floriner i min påse, men jag vill inte röra dem, därför att de är ämnade till en, som betalar igen hundrafalt allt, som man ger honom. Du kan alltså förstå, att jag

inte vill förminska summan nu, utan hellre betalar dig, då jag kommer tillbaka.«

Färjemannen lyfte på huvudet med litet större intresse.

«Vad är det för en, som betalar igen hundrafalt?» sa han.

«Vem annan skulle det vara än den heliga bilden i Lucca?» utropade den fattige.

Galärslaven brast ut i ett bittert skratt.

«Jag vill säga er något,» sa han. «jag är visserligen befalld av överheten att begära en halv florin av envar, som jag färjar över sundet, men så här under min fritid har jag rätt att sätta er över utan betalning. Tacka mig nu inte för detta, för det vore mycket större barmhärtighet att inte föra er vidare, men jag har ingen lust att vara barmhärtig, och därför ska ni få komma över till Italien. Är ni bara där, så letar ni er kanske också fram till Lucca, och där ska ni få se hur ni har blivit lurade.»

Han vinkade åt dem att stiga i färjebåten. Under hela överfarten sade han ingenting, men då de lade till i Reggio i Italien, började han på nytt med sitt bittra tal.

«Eftersom ni så säkert litar på att den där bilden ska hjälpa er, så vill jag säga er, att ingen kan ha sänt opp flera böner än jag, som sitter fastsmidd här vid årorna. Jag borde också ha fått hjälp, för jag sitter här inte för något brott, som jag har begått, utan till följd av en orättvis dom. De mäktiga i himmelen borde ju ha till uppgift

att råda bot i sådana fall, men jag kan inte märka, att någon av dem har brytt sig om att göra något för mig.«

Då de båda fattiga hade stigit ur båten och börjat gå uppåt stranden, anmärkte den gamla kvinnan, att världen var mer rik på sorg och olycka, än hon någonsin hade trott.

«Ja,» sa mannen, «den är sannerligen uppfylld av bedrövade. Kom ihåg, kära hustru, att vi inte glömmer att fråga den mäktiga bilden varför den här mannen inte kan vinna bönhörelse och bli befriad från sitt lidande!»

Efter detta fortsatte de vandringen norrut och använde på den både veckor och månader. Slutligen nådde de en aftonstund fram till en stad, som man sade dem vara Lucca.

«Käre man,» sa den gamla kvinnan, då de gick in genom stadsporten, «vad jag är glad, att vi är komna till målet för vår resa! Om du vill som jag, beger vi oss genast till domkyrkan. Jag vill varken äta eller vila, innan jag har fått se den heliga bilden.»

«Du har alldeles rätt,» sa mannen, «men om vi ska hinna överlämna vår gåva till bilden redan i dag, får vi verkligen skynda oss. Det är så långt lidet på dagen, att det inte kan dröja länge, innan aftonbönen är slut i kyrkorna och kyrkportarna stänges.»

Fastän de var trötta efter en hel dags vandring, tog de ut stegen allt raskare, och när de hade hunnit så långt, att de såg dômens

ytterväggar, började de springa. Men de kom i alla fall för sent. Sakristanen, som hade vård om dômen, stod just på kyrktrappan och stoppade den tunga knippan med nycklar i sitt bälte, då de närmade sig.

«Ack, herr sakristan, herr sakristan!»
började gumman, för det var hon, som kom först.
«Vill ni inte förbarma er över oss och låta oss komma in i kyrkan bara på ett par ögonblick? Ni vet inte hur långt vi har vandrat. Vi är komna ända från Palermo för att ge en gåva till den heliga bilden, som finns härinne.»

«Herr sakristan!» ropade den gamla mannen och avbröt sin hustru. «Vi är inga tiggare. Här ser ni en pung med trettio floriner, som det är vår mening att skänka till er undergörande bild, därför att vi vet, att han ska betala oss det tillbaka hundrafalt.»

De var så ivriga, att de grep tag i sakristanens kåpa för att hålla honom kvar. Men denna deras häftighet var nära att bringa kyrkvaktarn på den tron, att de var ett par galningar.

«Vad är det åt er?» ropade han. «Kyrkan är stängd för i dag. Det hålles ingen mässa förrän i morgon bittida.»

«Käre vän,» sa kvinnan, «vi vill inte höra någon mässa. Vi har präster och kyrkor tillräckligt på Sicilien, så att inte har vi behövt gå denna långa vägen fördenskull. Vi har kommit endast och allenast för att ge trettio floriner till er

heliga bild, därför att vi vet, att han betalar igen hundrafalt alla de gåvor, som man ger honom.«

Den stackars kvinnan talade med ännu större säkerhet än vanligt, därför att hon nu var kommen till ett ställe, där hon var viss om att man skulle förstå henne. Men sakristanen blev lika häpen över hennes påstående som alla andra.

«Käre herr sakristan,« sa kvinnan, «ni måste ju ändå veta hur det förhåller sig. Det är en munk från den här staden, som har talat om bilden nere i Palermo.»

«Jag försäkrar er, mina vänner, att jag ingenting vet,« sa sakristanen, «och att jag inte förstår ett ord av vad ni säger. Det är bäst, att ni berättar för mig allt, som rör denna saken. Ni ser ju ut som kloka och förståndiga människor, men ni talar, som om ni vore vansinniga.»

Medan de nu berättade sin historia ända från början, tänkte kyrkvaktarn:

«Om de där människorna är så envisa, att de har vandrat från Palermo till Lucca för att lämna pengar till den heliga bilden, så tjänar det ingenting till att neka dem att komma in i kyrkan. De ger sig i alla fall inte med mindre, än att jag öppnar porten för dem.»

Han tog verkligen nyckelknippan ur bältet och beredde sig att låsa upp kyrkdörren, allt under det att han gjorde ett sista försök att ta dem ur sin villfarelse. «Ack, mina vänner!« sa han, medan han vred på de tröga riglarna. «Det

ar visserligen sant, att i den här kyrkan finns en gammal bild av den korsfäste, men den befinner sig i ett mycket förfallet tillstånd. Den hänger obemärkt på en pelare, och ingen, som kommer hit till kyrkan, brukar ställa sina böner till den. Jag kan gå ed på att under de tjugufem år, som jag har varit sakristan i domkyrkan, har den inte utfört några underverk.«

De två gamla blev ytterligt förvånade över dessa underrättelser.

«Ack, mina vänner,« fortfor sakristanen, «om den bilden hade sådan makt, som ni tillskriver honom, då borde han åtminstone kunna hjälpa rosenbusken, som står här bredvid kyrkväggen. Det var min största glädje att se hur den blommade förr i världen. Den klädde hela hörnet långt uppåt tornet med de skönaste rosor, men nu har den sedan några år tillbaka upphört att sätta blom. Jag vattnar den och sköter den, så gott jag kan, och den ser ju frisk och grön ut. Jag kan omöjligt förstå varför jag inte mer får se den i sin härliga blomsterskrud.«

Han suckade djupt och såg verkligen så bedrövad ut, att de två fattiga vandrarna förklarade, att så snart som de stod inför den heliga bilden, skulle de fråga den varför rosenbusken inte längre bar några blommor, men han tycktes inte fästa något avseende vid deras löften.

«Skynda er nu bara,« sa han, i det att han sköt upp kyrkdörren, «så stannar jag här utanför

och väntar på er. Det är ingen svårighet att leta reda på bilden, för den hänger på pelarn, som står närmast den brinnande lampan.«

De två gamla hade visserligen blivit häpna över hans förklaringar, men deras tro var ingalunda rubbad, och de såg knappt, att dörren var öppnad, förrän de skyndade in i kyrkan. Men när de väl hade kommit in, stannade de, för i det ålderdomliga gudshuset, som bara hade några få och mycket smala fönster, rådde redan ett fullständigt mörker. Långt framme skymtade visserligen en liten röd låga, men de visste inte hur de skulle hitta fram till den utan att stöta mot pelare och gravvårdar.

Den gamla kvinnan tog ett steg framåt, men hon höll på att falla utför ett trappsteg, och hon hejdade sig helt förskräckt.

«Käre man,» sa hon, «detta är verkligen otur. Att veta, att den heliga bilden befinner sig på bara ett par stegs avstånd, och inte kunna komma fram till den!»

«Håll dig stilla ett par minuter, tills våra ögon hinner vänja sig vid mörkret härinne!» viskade mannen. Han var alltför genomträngd av ställets helighet för att våga tala högt.

I detsamma föreföll det dem, som om den lilla röda lågan, som brann framme i kyrkan, klöv sig itu. Den ena hälften började sväva hit och dit i kyrkan, och överallt, där den for fram, tändes plötsligen vaxljusen på altare och i ljuskronor, så att mörkret hastigt skingrades.

«Ack, käre man,» sa den gamla kvinnan,
«ser du, att man tänder ljus därframme? Snart
blir det inte någon konst att hitta till den heliga
bilden.»

«Kära hustru,» sa mannen, «sakristanen
var vänligare till sinnelaget, än vi anade. Han har
gått in genom sakristian för att tända några ljus,
så att vi ska kunna leta oss fram.»

«Jag kan bara inte förstå, att han gör sig så
mycket besvär för vår skull. Ett par tre ljus hade
ju varit nog, men du ser, att han tänder inte bara
på huvudaltaret, utan också i sidokapellen och i
takkronorna.»

Det var verkligen sant. Hela kyrkan
glimmade av ljus. De båda fattiga var emellertid i
detta ögonblicket så upptagna av tanken på den
undergörande bilden, att de inte länge undrade
över den stora mängden av ljuslågor eller hur de
hade blivit tända.

«Det är ju möjligt, att här ska firas en
helgonfest,» sa gumman. «I alla händelser är jag
glad över att ljusen har blivit tända. Jag känner
mig alltid dubbelt så högtidlig till mods, då jag
ser många ljuslågor i en kyrka. Vet du vad! Jag
skulle önska, att här också spelades orgel.»

Knappt var detta sagt, förrän ett svagt brus
av toner hördes från orgelläktarn.

«Nej, men hör bara!» sa mannen. «I kväll
tror jag att du får allt, vad du önskar dig. Och så
vackert man spelar i den här kyrkan! En så härlig
musik har jag inte hört ens i dōmen i Palermo.»

«Det är så ljuvligt, att man kunde tro, att det vore en ängel, som spelade,» sa den gamla, «men mindre hade jag inte heller väntat mig i denna kyrkan. Nu skulle jag bara önska, att den också vore fylld av rökelse, för de doftande rökelsemolnen kommer mig alltid att känna, att jag befinner mig på ett heligt rum.»

Knappt hade hustrun talat ut, förrän den gamla mannen utbrast med förvåning i stämman: «Har du någonsin känt en sådan härlig vällukt? Det är den finaste, mildaste och ljuvligaste rökelse, som jag någonsin har luktat.»

De såg ingen människa, som svängde ett rökelsekar, likaså litet som de märkte någon organist uppe på orgelläktarn, men de försökte inte fundera ut hur allt detta kom sig. De levde bara i tanke på den heliga bilden. De hade nu satt sig i rörelse för att nå fram till den, men de vandrade mycket långsamt uppåt huvudgången, därför att det skulle ha syntts dem opassande att visa någon brådska.

Då de var hunna ungefär till mitten av kyrkan, hejdades de av att någon kom gående emot dem på gången. Det var en hög och fager kvinna, klädd i en blå klänning med en röd mantel. Hon hade en liten krona av pärlor och ädla stenar på huvudet och rika smycken på armar och hals.

Hon gick dem till mötes med det allra vänligaste leende, ungefär som en husfru, som kommer emot ärade och efterlängtrade gäster,

och frågade vad de sökte i kyrkan så här sent på dagen.

«Högt ärade fru drottning!» sa den gamla kvinnan med glädje i rösten, för ett så gott och vackert ansikte tyckte hon sig aldrig förut ha skådat. «Vi är hitkomna, jag och min man, för att lägga ner vårt offer för den heliga bilden av den korsfäste, som lär hänga på en pelare i kyrkan.»

Härpå började de gamla, som deras vana var, berätta hela sin historia, alltifrån den aftonstunden, då de hade hört munken predika på Storgatan i Palermo, ända till deras möte med sakristanen ute på kyrktrappan.

Den främmande betraktade dem alltjämt lika välvilligt, men det tycktes dem, att hennes ansikte fick ett mer och mer sorgset uttryck, alltsom berättelsen fortskred.

«Ack,» sa hon, då hon hade hört dem till slut, «det anstår inte mig att säga om era förhoppningar ska bli uppfyllda, men jag fruktar det värsta. Det är ingenting, som är så sällsynt, som att Gud är i stånd att tillmötesgå människornas önskningar. Deras plåga kan ju vara dem pålagd som ett straff för någon missgärning.

«Se nu bara till exempel på sakristanen här utanför!» fortfor hon. «Han klagar över att en rosenbuske, som är honom mycket kär, inte mer bär några blommor, men han betänker inte, att detta är ämnat som en påminnelse för honom själv. Sedan flera år tillbaka låter han de många

helgonbilderna, som ni ser här runt omkring, alldeles förfalla och tänker inte på att underhålla förgyllningen på deras kronor eller att laga skador, som så lätt åsamkas dem under de många processionerna. Han finner det hårt, att Gud inte förhjälper honom till hans åtrådda glädje, men först måste han förstå, att han, som begär, att Gud för hans skull skall smycka rosenträdet med rosor, inte bör försumma att låta bilderna av de heliga Guds män och kvinnor, som står under hans vård, framstå i all sin härlighet och prydnad.«

«Ack ja!» sa det gamla paret suckande. «Vi kunde ju tro, att det skulle förhålla sig på något sådant sätt. Säkert har vi syndat värre än han, men vi har kommit hit i förlitande på det löftet, som har blivit oss givet.»

Den sköna kvinnan framför dem höjde litet på ögonbrynen, men sedan fortfor hon med samma milda röst.

«Det är en god sak med en fast tro, men det kan inte vara tillräckligt för att Gud skall höra era böner. Ni kunde ju lätt önska er något, som vore er själva till skada.

«Ni berättade mig nyss om den stackars galärslaven, som rör en färjebåt mellan Messina och Reggio,» fortfor hon. «För endast några år tillbaka var han en rik köpman, och han var dessutom en god man, som inte gjorde någon något förnär, men han var så begiven på vällevnad och kroppens njutningar, att han

skulle ha ådragit sig förfärliga sjukdomar och troligen varit död för längesedan, om inte Gud hade sänt olyckan över honom. Det hände sig nämligen, att en tjuv stal bort en ädelstenssmyckad krona från en Mariabild i dômen, och för att undgå misstankar bröt tjuven lös en av de ädla stenarna ur kronan och lade den i den rika köpmannens ficka. Denna sten blev funnen hos honom, man anklagade honom genast för att ha stulit madonnans krona, och trots alla hans försäkringar om sin oskuld blev han dömd att sitta fastsmidd vid färjebåten och frakta resande över sundet under hela sitt liv. Ingenting vore lättare än att hjälpa honom, ty tjuven har gömt kronan i en vrå på kyrkvinden och lämnat den där. I samma ögonblick, som den komme till rätta, vore köpmannens oskuld bevisad, och han bleve frigiven, men hur skall Gud kunna tillstödja detta, innan mannen har ändrat sitt sinnelag? Om han bleve hulpen dessförinnan, skulle han ju genast störta sig i samma levnadssätt som förut och gå till ett säkert fördärv.«

«Kära, nådiga fru!« sa den gamla mannen. «Vi är glada, att detta är orsaken till att den där mannen måste lida under en orättvis dom. Vi har nog själva tänkt, att det torde förhålla sig på detta viset. Vad nu oss själva beträffar, så vet vi inte alls om det, som vi önskar oss, skulle vara oss till gagn eller skada, vi har bara det där löftet att trygga oss till.»

Åter höjde den ljuva uppenbarelsen framför dem ett ögonbryn, liksom av otålighet över deras envishet, därpå fortsatte hon med en röst, som klang allt mildare, ju längre hon talade:

«Det är mycket gott med en fast tro, men det är inte säkert, att Gud bara fördenskull kan höra era böner. Det kan ju hända, att han först vill lära er att vara nöjda med det goda, som har blivit er beskärt.

«Härvidlag tänker jag på er granne, den rika bonden utanför Palermo,» fortfor hon. «Han har utom den dottern, som ligger sjuk, ännu en, men denna är ful och litet missbildad, och därför har han alltid behandlat henne illa. Hon är dock både klok och god och arbetsam och gör honom den största nytta. Hennes lidande har rört Gud, så att han har sänt sjukdom över hennes syster, och fastän den vore mycket lätt att häva, ty den härrör endast av en förgiftad kam, som en illvillig arabkvinna har sålt till henne, så måste hon kanske dö av den, ifall inte hennes far kan lära sig att älska båda sina barn lika högt. Den sjuka behövde bara upphöra att kamma sig med den farliga kammen för att så småningom tillfriskna, men detta kommer inte att ske, förrän hennes far har lärt att rätt uppskatta den goda gåva, som Gud har gett honom i hans fula dotter.»

«Sannerligen!» utropade den gamla kvinnan. «Ju längre jag hör er tala, goda, nådiga fru, desto mer övertygad blir jag om Guds vishet och rättvisa. Helt säkert har vi båda gamla

många gånger underlåtit att tacka honom för alla hans välgärningar, men vi litar i alla fall på det löftet, som har blivit oss givet.«

Vid dessa ord överstrålade det ljuvaste leende den ädla fruns ansikte, och hon sade, i det hon vinkade åt de två fattiga att följa sig:

«Jag har varnat er, mina vänner, men jag ser, att det är omöjligt att förmå er att avstå från ert förehavande. Tänk dock än en gång på hur svårt det är att få bönhörelse, innan ni lämnar ifrån er era floriner!«

Hon förde dem utan att invänta svar fram till en pelare och pekade mot höjden. Där hängde ända uppe vid taket ett stort kors av mörknat trä, och på detta var fäst en Kristusbild, som var så olik alla andra bilder av den korsfäste, som de fattiga hittills hade skådat, att de vände sig mot sin ledsagarinna för att få veta om de hade gått rätt.

«Denna bild är mycket gammal,« sa hon, «och mycket illa bevarad, men visserligen föreställer den min son, den korsfäste frälsaren.»

De båda gamla var så upptagna av att betrakta den heliga bilden, att de inte i det ögonblicket, utan först senare förstod hela innebörden av hennes ord.

«Käre man,« viskade den gamla kvinnan, «den helige däruppe skrämmer mig nästan med sina breda ögonbryn och sina djupa ögon. Jag känner mig ängslig, därför att han är avbildad utan skägg. Jag kan inte känna igen honom.»

De förundrade sig också över att bilden var iklädd en kort livklädnad av något svart tyg och hade ett bälte om livet samt träsandaler på fötterna. Den var dessutom mycket dammig och hade säkert hängt där i årtal, utan att man hade tänkt på att ge den någon tillsyn.

«Ni känner er säkert mycket oroliga,» sa deras ledsagarinna. «Ni hade väntat er, att den mäktige, som skall hjälpa er, skulle ha ett helt annat utseende.»

«Kära, nådiga fru drottning,» sa den gamla mannen, «vi tänker alls ingenting sådant. Vi är glada, att vi inte genast kunde känna igen honom. Vi vet, att det var på samma sätt, då han gick här på jorden, att han var ringa till sitt yttre och att människorna inte genast förstod, att han var Guds son.»

Leendet återvände i full klarhet på den främmande kvinnans ansikte.

«Överlämna då er gåva till honom!» sa hon.

Utan att säga ett ord vidare sjönk de båda gamla ner på knä och böjde sina huvuden mot stengolvet.

«O Kristus, Guds son,» sa de, «tag emot vår gåva, och hör vår bön! Se här de trettio florinerna, som vi erhöll, då vi sålde vår trädgård, vår stuga och vår gamla åsna! Vi har burit hit dem ända från Sicilien, därför att vi vet, att du vedergäller hundrafalt varje gåva, som man erbjuder dig. Låt inte vår tro komma på

skam, utan skänk oss så mycket, att vi må få njuta en sorgfri ålderdom!«

I det att de sade detta, lossade mannen pungen med florinerna från bältet och sköt den fram mot pelarn, som uppbar korset.

De uttalade än en gång samma ord utan att lyfta sina huvuden, men plötsligen hörde de ett lätt knakande ovanför sig. De höjde blickarna och såg, att träbilden hade lösgjort sin ena arm och sin ena fot från spikarna, som genomträngde dem.

Den gamla kvinnan grep hårt om sin mans hand, men ingen av dem sade något. Deras hjärtan klappade av salig förväntan. De var säkrare än någonsin, att deras böner skulle bli hörda.

Men Kristusbilden lossade med ett hastigt grepp träsandalen från sin fot och lät den falla ner till de bedjande. Därpå återtog den sin vanliga ställning och såg ner till dem från sitt kors med samma stränga och sorgsna min som förut.

Det var alltsammans ett ögonblicks verk, och de skulle inte ha trott, att de hade sett rätt, om inte sandalen hade legat på golvet framför dem.

Det var en helt vanlig sandal med träsula och läderremmar. Det fanns varken sten eller smycke på den, utan den var alldeles värdelös. Det tycktes, som om den ädla frun, som ännu dröjde bredvid dem, trodde sig märka, att de

båda fattiga kände sig bedragna i sina förväntningar.

«Ack!» sa hon medlidsamt. «Denna sandal är en dålig vedergällning för er stora gåva. Men det är ju ännu inte för sent för er att ångra er. Ni kan låta den ligga, där den ligger, och ta tillbaka era floriner.»

De båda gamla såg nästan bestraffande på henne.

«Vad menar ni, kära, nådiga fru?» sa de. «Den heliga bilden har säkert givit oss så mycket den förmådde i sin fattigdom. Han har gjort ett under för att kunna skänka oss den här sandalen. Det är väl tusen gånger mer värt än våra fattiga floriner.»

Knappast hade de sagt detta, förrän den höga kvinnans ansikte upplystes av det ömmaste leende.

«Ni är min sons rätta tjänare,» sa hon. «Och ni ska inte bli bedragna i er tillit till honom. De fromma människornas oskyldiga önskningar kan Gud alltid bifalla.»

I detsamma hon sade detta, omstrålades hon av en sådan klarhet och glans, att de gamla måste sluta sina ögon. Då de åter öppnade dem, rådde mörker i kyrkan, ljusen var släckta, orgelspelet hade upphört, och den strålande kvinnan, som nyss hade stått framför dem, var försvunnen.

Men de hann knappt att undra över förändringen. De var inte ensamma så länge som

en sekund. Kyrkdörren slogs hastigt upp, och sakristanen kom inrusande.

«Kära, heliga vandrare,» ropade han, «vilket underverk! Jag har sett det. Jag satt på trappan och väntade er, men då ni dröjde och dröjde, reste jag mig opp och tittade in genom nyckelhålet. Jag såg er gå fram i strålar av överjordiskt ljus, och den heliga Guds moder, som annars tronar på ett altare härframme, hade stigit ner och gick vid er sida. Sedan såg jag den korsfäste böja sig över er för att skänka er sin sandal. Ack, ni måste genast följa mig till herr biskopen!»

Han tog dem med sig till biskopen, som satt i kapitelsalen, omgiven av sina domherrar.

Han berättade. De två gamla berättade, och äntligen fick de fromma herrarna klart för sig vilket stort underverk som hade skett.

Biskopen skyndade först av allt att vinka till sig sin skattmästare.

«Min vän,» sa han, «jag önskar betala sandalen, som dessa goda människorna på ett så underbart sätt har erhållit av den heliga bilden, med 3,000 floriner, om de vill sälja den till mig. Jag vill inte, att den ska föras bort från Lucca.»

Då pengarna var uppräknade och lagda i den gamla mannens hand, fortsatte biskopen:

«Innan ni lämnar Lucca, inbjuder jag er att med oss andra närvara vid den heliga bildens flyttning till sin rätta plats ovan huvudaltaret, men sedan bör ni skyndsamt gå tillbaka samma

väg, som ni har kommit, och därvid berätta allt, vad ni har upplevat under er vandring, för envar, som vill lyssna. Jag gläder mig nu åt det, att genom er galärslaven ska bli löst från sin åra och er goda grannes dotter bli botad från sin sjukdom, liksom jag är viss om att sakristanen inte ska försumma att låta kyrkans rosenträd komma till blomning.«

Han tystnade ett ögonblick, därpå sträckte han ut händerna över de båda gamla.

«Ni är de kloka, och vi andra är dårar,« sade han. «Också vi vet, att Gud är allsmäktig, men vem av oss vågar lita på hans bistånd? Tacka Gud, som har givit er trons gåva! Det är den största av hans välgärningar.«

